

1 *Obs! Jordbruksverkets instruktioner från deras strategimall är inkluderad nedan som kursiv text.*

## 2 2 Strategins framtagning

3 *Beskriv vilka aktörer som har medverkat i framtagandet av denna strategi och hur de har varit*  
4 *delaktiga, samt vilka forum som ni har använt. Beskriv också hur erfarenheter från till exempel*  
5 *tidigare programperioder och arbete med andra EU-fonder har tagits tillvara och byggs vidare på i*  
6 *arbetet med att forma strategin. Redogör på ett övergripande sätt för hur strategin har samordnats*  
7 *mot andra regionala handlingsplaner, utvecklingsplaner och utvecklingsstrategier och vilken*  
8 *påverkan detta haft på er strategis utformning och inriktning.*

9 Max 5 000 tecken **nuvarande text 4468 tecken inklusive blanksteg**

10

11 Strategin har med början våren 2021 arbetats fram tillsammans inom de åtta deltagande  
12 kommunerna. Sammanhållande för denna strategis framtagning är Leader Lappland 2020 som är den  
13 ideella förening som har beviljats medel för nuvarande Leader programperiod 2014-2020. En mindre  
14 Strategigrupp delegerades av Leader Lappland 2020:s LAG-styrelse att vara styrgrupp för  
15 framtagningen av strategin. Strategigruppen har till sin hjälp upphandlat extern tjänst för  
16 processledning och skrivarbete.

17 Strategiframtagningen har designats för att vara en öppen och inkluderande process vilket har  
18 bekräftats i återkoppling från ett flertal deltagare. I strategiarbetet har deltagare till processen  
19 bjudits in med en stor bredd där alla intresserade har varit välkomna att delta i utvecklingsträffarna.  
20 Sammanlagt har ca 180 personer deltagit i digitala utvecklingsträffar och enkät med bred  
21 representation från ideell, privat och offentlig sektor samt från alla kommuner och båda regionerna  
22 (se bilaga X Statistik mobilisering).

23 Integrering av erfarenheter från tidigare programperiod har säkerställts genom att en genomgång  
24 och analys av "Lokalt Ledd Utveckling Strategidokument Lappland 2020" har gjorts av  
25 strategigruppen för att identifiera vilka delar från den strategin som bör tas i beaktande. Jämfört  
26 med föregående programperiod syns ett fokusskifte från att ta avstamp till utveckling från  
27 demografiska problem till att lyfta stoltheten över området och vara positiva möjliggörare till  
28 utveckling utifrån den verklighet som råder. Vidare har LAG-styrelsen för Leader Lappland 2020  
29 deltagit i flera digitala träffar under strategiarbetet för att bidra med deras erfarenheter från tidigare  
30 programperiod. Då vi även går från flerfonds- till enfondsfinansiering har det varit viktigt att planera  
31 för hur vi kan fånga upp de utvecklingsidéer som tidigare genomförts inom någon av de fonder som  
32 nu försvinner.

33 Det viktiga trepartnerskapet inom Leaderområdet mellan ideell, offentlig och privat sektor och att  
34 skapa en strategi som knyter ihop de ingående kommunerna har genomsyrat hela  
35 genomförandeprocessen. En serie av kommunövergripande digitala träffar har genomförts med de  
36 olika målgrupperna företagare och näringsliv, föreningslivet och den offentliga sektorn. Syftet med  
37 träffarna har varit att säkra underifrånsperspektivet genom att förankra strategiframtagningen, testa  
38 visionsidéen samt samla in underlag till SWOT-analysen utifrån faktiska behov och utmaningar hos de

**Kommenterad [PÅ1]:** Detta kapitel hålls levande fram till 15 oktober

**Kommenterad [PÅ2]:** Kompletteras till slutversionen

39 som bor och verkar i området. Insamlingen av SWOT-underlag skedde genom grupparbeten där  
40 resultatet från diskussionerna dokumenterades via Menti. Träffarna har också medgett en möjlighet  
41 för de lokala aktörerna att lyfta blicken och se hur de resurser, tillgångar och kompetenser som finns  
42 i de ingående kommunerna kan bidra till regionala, nationella, europeiska och globala mål.

43 Två riktade träffar har också genomförts, en där näringslivscheferna för de åtta kommunerna inom  
44 området (Region 10-gruppen) samt en där ungdomar bjöds in att delta.

45 Utöver träffarna har en öppen enkät på både svenska och engelska använts för insamling av  
46 information i SWOT-arbetet där totalt X svar kom in. Enkäten har spridits i hela området med hjälp av  
47 sociala medier och via nätverk. Det slutliga resultatet på SWOT-arbetet från både utvecklingsträffar  
48 och enkät sammanfattas i avsnitt 3.3 Behov och utvecklingsmöjligheter samt i bilaga X.

49 Inför den frivilliga remissrundan hölls skrivarmöten med Strategigruppen och LAG-styrelsen och med  
50 representanter från de olika kommunerna som bjöds in för att ge återkoppling. Strategin lades ut  
51 publikt på vår webbsida för att möjliggöra en bredd av kommentarer och skickades även ut riktat till  
52 kommunerna och regionala aktörer.

53 X

54 Samordning med regionernas övriga strategiarbeten har gjorts genom två gemensamma  
55 regionträffar med övriga Leaderområden i regionerna, Region Norrbotten, Region Västerbotten och  
56 Länsstyrelserna i respektive region. En dialog har också hållits med tidigare Fiskeområde Vindelälven  
57 för att fånga upp viktiga aspekter kring fisket som tillgång för lokalbefolkning, näringsliv och  
58 besökare. Dialog har kontinuerligt förts med Leaderområdena i Norr- och Västerbotten (Spira Mare,  
59 Leader Polaris, Leader Tornedalen, URnära ideell förening, Fiskeområde Tornedalen Haparanda  
60 skärgård 2020) samt riktade träffar med Leader Vindelälven fiskeområde för att integrera deras  
61 viktiga medskick i strategin då de inte kommer att fortsätta som Leader-område.

62

**Kommenterad [PÅ3]:** ytterligare aktiviteter för förankring och etablering av partnerskap som görs under hösten ska läggas in

63 3 Utvecklingsområdet

64 3.1 Tabell med statistik

65 Fyll i de statistiska uppgifter som Jordbruksverket har inhämtat och delgivit er.

66 Tabellerna med statistik ska kompletteras.

Ämnesområde	Variabel	Värde	
Områdets storlek	Antal invånare	41297	
	Storlek i km <sup>2</sup>	58925	
	Invånare per km <sup>2</sup>	0,7	
Befolkningsstruktur	Andel av befolkningen som är utrikes född (%)	10	
	Andel av befolkningen i intervallerna (%):	Kvinnor	Män
	0-15 år	8	9
	16-24 år	4	5
	25-44 år	10	11
	45-64 år	12	13
65- år	14	14	

67

Ämnesområde	Variabel	Värde			
		Leader Lappland	Region Västerbotten	Region Norrbotten	Riket
Utbildningsnivå	<b>Total.</b> Andel av befolkningen som är i åldern 25–64 år med eftergymnasial utbildning (%)	%	%	18,33	22,7
Arbetslöshet källa: Regionfakta	Andel öppet arbetslösa i åldern 16–64 år, årsmedeltal 2020 (%)	4,1	3,6	3,6	4,9
	Andel i arbetsmarknadsprogram i åldern 16–64 år, årsmedeltal 2020 (%)	3,2	2,9	3,1	3,6
	<b>Total.</b> Andel arbetslösa samt i arbetsmarknadsprogram i åldern 16–64 år, årsmedeltal 2020 (%)	7,3	6,5	6,7	8,5
Folkhälsodata	Fysisk hälsa <i>Sammanställning pågår</i>				
	Psykisk hälsa <i>Sammanställning pågår</i>				
Företagande (juni 2021)	Totalt antal registrerade företag*	5791 st	29 182 st	26 152 st	11 20 480 st
	varav aktiebolag	2243 st (39 %)	13 156 st (45%)	12 035 st (46%)	5 903 92 st (53%)
	Antal företag som ägs eller leds av kvinnor	1316 st (23 %)	6 748 st (23%)	6 147 st (24%)	291 177 st (26%)
	Antal aktiebolag som ägs eller leds av en kvinna	345 st (15 %)	2 108 st (16%)	2 084 st (17%)	1 138 72 st (19%)
	Antal registrerade företag* 2020	347 st	1 844 st	1 691 st	79 573 st
	varav aktiebolag	143 st (41 %)	859 st (47%)	841 st (50%)	43075 st (54%)
	Antal företag registrerade 2020 som ägs eller leds av kvinnor	113 st (33 %)	578 st (31%)	522 st (31%)	25 408 st (32%)

69 \* ) aktiebolag, enskilda firmor, handels- och kommanditbolag samt ekonomiska föreningar

71 **Arbetslöshet (från arbetsförmedlingens statistik)**

Juni 2021	Arbetslöshet totalt (%)	Arbetslöshet utrikes födda (%)	Arbetslöshet unga 18-24 år (%)
Arjeplog 2710	3,8	1,2	0,3
Arvidsjaur 6138	4,7	1,5	0,7
Dorotea 2496	3,0	0,9	0,4
Lycksele 12315	3,5	1,5	0,5
Sorsele 2443	2,5	0,5	0,4
Storuman 5831	3,1	0,9	0,6
Vilhelmina 6524	4,3	0,9	0,8
Åsele 2825	4,0	1,2	0,6

72

73

74

75

## 76 3.2 Områdesbeskrivning

77 *Denna beskrivning av området ska göras så saklig som möjligt och inbegriper både det geografiska*  
78 *området och den befolkning som omfattas av strategin. Beskrivningen rör både de natur- och*  
79 *kulturreсурser som finns i området, gränser till eventuella grannområden samt även struktur av*  
80 *näringsliv, föreningsliv, service och infrastruktur samt deras förändring över de senaste åren.*  
81 *Beskrivningen kan också omfattas av områdets förutsättningar vad gäller livskvalitet, lokal anda och*  
82 *de sociala förutsättningarna med mera.*

83 *Avgränsning av området görs antingen i form av hela kommuner eller i form av RegSO, som är delar*  
84 *av kommuner. Detta redogörs för i Bilaga 1 Geografisk avgränsning.*

85 *Max 8 000 tecken nuvarande text 8463 tecken med blanksteg*

### 86 Geografi och samhällsstruktur

87 Leader Lappland ligger i Västerbotten och Norrbottens län och består av de åtta kommunerna Arjeplog,  
88 Arvidsjaur, Dorotea, Lycksele, Sorsele, Storuman, Vilhelmina och Åsele. Området är i sig unikt med ett  
89 skogslandskap med inslag av myrar och hedar i kombination med en storslagen fjällvärld. I området  
90 finns det många sjöar älvar och vattendrag. Till exempel rinner Ångermanälven, Umeälven, Piteälven  
91 och Vindelälven genom området, varav den sistnämnda är en oreglerad älv och tillika ett  
92 Biosfärområde inom UNESCOs MAB-program (Man and Biosphere). I dessa vattendrag återfinns flera  
93 exklusiva fiskevatten som kan nyttjas både av besökare men framförallt av lokalbefolkningen. I  
94 området finns det även skyddad natur så som b.la. Vindelfjällens nationalpark men även flera  
95 naturreservat. Detta avspeglar den stora geografi som området är, då vi kan ha både skyddad natur  
96 och natur som är exploaterbar.

97 I vårt område, finns förutom fisket, ett rikt djurliv, såsom fjällräv, fjällgås, järv, björn, ripa och älg.

98 Förekomsten av både natur- och kulturarvslämningar är många från istiden, nybyggartiden men även  
99 den samiska kulturen och är idag en viktig tillgång för området, både som besöksanledning men  
100 främst som en förståelse för vårt kulturarv och våra traditioner.

101 Trots vår stora geografi har vi flera gemensamma utvecklingsområden och i många fall likartade  
102 förutsättningar i kommunerna. Området är ett landsbygdsområde med större och mindre tätorter  
103 och byar men även gårdar och boställen som ligger enskilt. Insprängt i leaderområdet ligger staden  
104 Lycksele som är ett nav i området och här finns områdesgemensamma funktioner bland annat inom  
105 utbildning och sjukvård för Västerbotten. Leader Lappland är ett funktionellt geografiskt område med  
106 ett väl fungerande samarbete på olika nivåer, trots att vi befinner oss i två regioner, Norrbotten och  
107 Västerbotten. Ett sådant exempel är region 10 där 8 av 10 kommuner från båda regionerna ingår i  
108 Leader Lapplands leaderområde.

109

110

111

112

113 **Befolkning och boende**

114 Området är lokaliserat i landområde där samer bor, Sápmi. Samerna är ett av världens urfolk och det  
115 enda i Europa.

116 Områdets befolkning har under en längre tid minskat i antal invånare samtidigt som den kvarvarande  
117 befolkningen är åldrande. Dock så har området under de senaste decennierna blivit mer  
118 mångkulturellt genom invandring både från länder inom och utom EU.  
119 Befolkningstätheten är som störst i tätorter/stad eller i tätortsnära landsbygd.

120  
121 Merparten av alla hyresbostäder återfinns i tätorten/staden medan merparten av de som bor på  
122 landsbygden i området äger sina egna hus. Samtidigt så stiger priserna på hus i fjällvärlden. Där  
123 återfinns även många fritidshus.  
124 I de mer glesa miljöerna i området återfinns även vissa obebodda hus.

125  
126 **Näringsliv, företagsamhet och utbildning**

127 Leader Lapplands verksamhetsområde präglas av engagemang och företagsamhet. Under 2020 fanns  
128 det nästa 6 000 registrerade företag. Näringslivet avspeglar områdets nyfikenhet med sin variation och  
129 räckvidd. Andelen av befolkningen i arbetande ålder som driver företag är högre än riksgenomsnittet  
130 och företagen är i stor utsträckning enmans- och mikroföretag eller små- och medelstora företag  
131 (SMF).

132 I Leader Lapplands område har vi några utpekade basnäringar vilka är; skogsbruk, transport,  
133 metallindustri, GIS-teknik, gruvor, vindkraft, besöksnäring, rennäring och den internationella  
134 testnäringen

135 I de många fjälldalarna finns flertalet expanderande och framgångsrika besöksnäringstyper så som  
136 exempelvis Borgafjäll, Kittelfjäll, Ammarnäs och Hemavan/Tärnaby. Under pandemiåret har  
137 besöksnäringen, som är en av våra växande näringar, drabbats

138 Offentlig sektor är dock fortfarande generellt den största arbetsgivaren i vårt område.

139 Det finns i dag stora möjligheter att kunna arbeta platsberoende då det finns internetuppkoppling i  
140 området. Dessutom görs flera stora satsningar inom industrin genom etablering av batterifabriken  
141 Northvolt i Skellefteå och arbetet med den fossilfria järn- och stålindustrin i Norrbotten. Här finns det  
142 ett behov av kompetensutveckling och möjlighet till utveckling även i vårt område.

143 Naturtillgångar med möjligheter till vidareförädling av råvaror är något som är en näringsgren på  
144 frammarsch. I området finns inte så många jordbruk. Dock så finns en trend i att starta fler småskaliga  
145 jordbruk som inte bara har kött eller mjölkdjur utan arbetar med diversifiering.

146 I vårt område återfinns även två större fiskodlingar med kunder i hela Norden.

147 **Samhällsservice och infrastruktur**

148 I och med Leaderområdets stora geografi finns ett stort vägnät med många mil landsväg.  
149 Europavägarna E12 och E45 korsar området i öst-västlig riktning respektive nord-sydlig riktning.  
150 Tillgängligheten till Norge är god med tre anslutande vägar, bland annat så har vi vildmarksvägen som  
151 blivit mer och mer besökt de senaste åren. Parallellt med E45 finns Inlandsbanan som trafikeras  
152 sommartid med turist- och godståg. En tvärbana finns för sträckan Storuman - Umeå där

153 persontrafiken lades ner på 90-talet för sedan återupptas igen på sträckan Lycksele - Umeå år 2011.  
154 Inlandsbanan går även på sommaren till Dorotea.

155 Området har i dagsläget god nationell tillgänglighet med fyra trafikerade flygplatser i Lycksele,  
156 Vilhelmina, Hemavan och Arvidsjaur.

157 Det mobila nätet har flertalet vita fläckar med dålig täckning medan den digitala infrastrukturen är  
158 förhållandevis mycket god och fast fiberuppkoppling finns inte bara i centralorter utan även i många  
159 byar och en fortsatt utbyggnad är prioriterad i kommunerna.

160 Både den offentliga och den kommersiella servicen minskar i allmänhet, framför allt utanför  
161 centralorterna, vilket hänger ihop med det befolkningsunderlag som finns i vårt område, med minskad  
162 befolkning. Lanthandlare och bensinstationer har svårt att överleva utan stöd; allt fler lägger ned sina  
163 verksamheter. Här återfinns v merparten av restauranger och nöjesutbudet.

164 Kommunal service finns i form av bl a för- och grundskolor, SFI och introduktionsutbildning,  
165 gymnasieskolor, omsorg, bibliotek och fritidsanläggningar. Kommunerna äger fibernät, ansvarar för  
166 avfallshantering och även i hög utsträckning för dricksvatten och avlopp.  
167

168 Hälso- och sjukvård finns i området i form av hälsocentraler, sjukstuga samt lasarett i Lycksele.  
169 Ambulans finns på ett antal orter.  
170

171 Den statliga närvaron och servicen förändras och trots decentraliseringsprincipen förändras  
172 tillgängligheten då servicekontor inte finns på alla orter.

173 Banker och kontanthantering finns på ett antal orter, men har under de senaste åren minskats och  
174 centraliserats.  
175

176 Det finns kollektivtrafik som knyter ihop de större orterna i länet, men också över länsgränserna. Det  
177 finns dock inte så utbredd kollektivtrafik så arbetspendling i hela leaderområdet är möjligt.  
178

179 Fiberinfrastruktur för bredband är relativt väl utbyggt, men det finns fortfarande platser där tillgången  
180 till bredband och telefoni är begränsad.  
181  
182

183 **Livskvalitet, sociala sammanhang och mötesplatser**

184 Området har en historia av starka ideella krafter och antalet föreningar är stort i förhållande  
185 till befolkningen i form av byaföreningar, jakt- & fiskeföreningar, idrottsföreningar och andra  
186 intresseföreningar. En stor del av det lokala fritids- och aktivitetsutbudet kommer från  
187 föreningslivets ideella verksamheter och arrangemang. I området finns stora möjligheter för  
188 den som är intresserad av djur, natur och friluftsliv samtidigt som vi har ett utbud av kultur,  
189 shopping och upplevelser i tätorterna/staden i området. Naturen har stor betydelse i området, både  
190 för försörjning och livsstil. Naturen nyttjas av många olika aktörer och i olika syften, både för rekreation  
191 och företagsmässigt.  
192

193 Mediabevakningen av landsbygden är generellt låg och ger många gånger en negativ bild där staden  
194 sätts som norm.



195 I Leader Lapplands område finns ett levande kulturliv. Här återfinns förutom den samiska kulturen,  
196 folkbildningstradition, kulturskapare, ideella krafter och offentliga kulturinstitutioner. Kulturaktiviteter  
197 kan exemplifieras i form av konst, hantverk, skrivande, musik, teater och dans.

198  
199 Det finns flera kulturbyggnader och kulturmiljöer i området. Exempelvis kulturhus, folkparker, och  
200 hembygdsgårdar.

201  
202 Vårt område präglas av engagerade människor som vill göra skillnad vilket påverkar det traditionella  
203 föreningslivet och förutsättningarna att driva verksamhet och underhålla byggnader och anläggningar  
204 då sammanslutningsformerna ser annorlunda ut nu jämfört med för 10 år sedan.  
205

### 206 3.3 Behov och utvecklingsmöjligheter

207 *Gör en SWOT-analys och bifoga resultatet av analysen i bilaga 2.*

208 *Beskriv områdets behov- och utvecklingsmöjligheter där en summering av styrkor, svagheter, hot och*  
209 *möjligheter har vägts av mot varandra. Resultatet av er SWOT-analys ska ligga till grund för*  
210 *beskrivningen. Om ni gjort flera analyser som till exempel omvärldsanalys eller för specifika teman*  
211 *kan även dessa vägas in i er beskrivning.*

212 *Max 8 000 tecken nuvarande text 6894 med blanksteg*

#### 213 Områdets styrkor, svagheter, hot och möjligheter

214 Områdets största **styrkor** som framförts i enkät och under utvecklingsträffarna är människorna som  
215 bor och verkar i området, närheten till vardagens service, fridfullheten och den orörda naturen där  
216 snö och kyla lyfts fram som viktiga naturresurser. Överlevare är ett ord som använts för att beskriva  
217 de som bor i området och egenskaper som hjälpsamhet, drivkraft, mod, anpassningsbarhet och  
218 kreativitet framhålls som några av de positiva egenskaper dessa människor besitter. En  
219 sammanfattning av de ord som beskrivits på frågan "Vad betyder vår plats på jorden för dig?" ges i  
220 bilaga X.

221 Alla målgrupper för utvecklingsträffarna (föreningsliv, företagare och näringsliv och den offentliga  
222 sektorn) lyfter fram närhet till folk och korta beslutsvägar samt samarbete och samverkan som  
223 **styrkor**. Föreningslivet framför att man är bra på att arbeta kommunövergripande. Det finns ett stort  
224 engagemang inom den ideella sektorn och området präglas av engagerade människor som vill göra  
225 skillnad. Både föreningslivet och representanter från det offentliga lyfter också fram **styrkan** i att  
226 föreningarna ses som en resurs.

227 Utifrån företagande och näringsliv framhålls att man är bra på att skaffa fram sina egna  
228 arbetstillfällen inom området. Det breda och diversifierade näringslivet lyfts fram som en **styrka** där  
229 bland annat besöksnäring och internationell testindustri framhållits i de SWOT:ar som genomförts.  
230 Här ser vi att det finns ett behov av att stödja mindre företag och entreprenöriella människor, då  
231 dessa kan tendera att falla bort i det övriga näringslivet.

232  
233 Det har utkristalliserats en variation av **svagheter** vid utvecklingsträffarna och i enkäten men det är  
234 svårt att rangordna. Det som framförts kopplat till arbete och kompetensförsörjning är att  
235 utbildningsnivån i området är låg och att det är svårt att rekrytera arbetskraft. Vidare ses det som en

Kommenterad [PÅ4]: Kompletteras till slutversion

236 **svaghet** att det ej finns tid för att utveckla spetskompetens, litenheten gör att människor ofta  
237 behöver arbeta brett och därmed blir mer generalister. Något som också framförs som en **svaghet** är  
238 att en infrastruktur för besöksnäringen saknas och att många aktiviteter är säsongsbundna vilket inte  
239 gynnar besöksnäringen över hela året. Infrastruktur i form av transporter, postgång, bredband och  
240 mobiltäckning beskrivs också som **svagheter**. Det framhålls att innovationsbegreppet behöver  
241 definieras och konkretiseras utifrån ett Leaderperspektiv.  
242

243 Inom föreningslivet lyfts det som en **svaghet** att engagemanget som krävs vilar på ett fåtal personer  
244 och att det är svårt att få verksamheterna att stå på egna ben efter projektavslut samt att skapa  
245 plattformar för samverkan inom och mellan byar.

246 I både utvecklingsträffar och enkät framhålls att man är **svaga** på att lyssna på ungdomar och att  
247 engagera dessa. Ungdomsaktiviteter som skapas är få och sällan är arrangemangen förankrade hos  
248 ungdomarna. Barn och ungdomar är sällan tillfrågade om vad de behöver och vill för typ av  
249 aktiviteter.

250 I utvecklingsträffen med den offentliga sektorn framkom att en **svaghet** är det förebyggande  
251 folkhälsoarbetet.

252 På utvecklingsträffarna sågs områdets gleshet som en **möjlighet**. Den till stora delar orörda naturen  
253 och naturupplevelser beskrivs vara viktiga, framförallt de boende i området och även för besökare.  
254 Två av landets fyra nationalälvar finns i området och fisket är ett område som ses som ett möjligt  
255 utvecklingsområde, detta till gagn för lokalbefolkningen, besöksnäringen och miljön.

256 Digital teknik är en av **möjligheterna** som ofta påtalas under både utvecklingsträffar och i enkäten.  
257 Det är viktigt att kunna bo och verka på en liten ort och att samtidigt kunna arbeta och mötas på  
258 distans. Den digitala teknikens fördelar ses som en **möjlighet**, särskilt om utnyttjandet av teknikens  
259 fördelar nyttjas vid till exempel distansutbildningar, marknadsföring och som en möjliggörare för  
260 områdets arbetsgivare att kunna distansrekrytera kompetens.

261 **Möjligheterna** inom företagsamhet och näringsliv syns vara ett flertal i en bredd av näringar och  
262 branscher där besöksnäringen särskilt lyfts som en **styrka** och ett viktigt utvecklingsområde.  
263 **Möjligheter** som framförts är i att tydliggöra turistinformation, att utveckla inlandsbanan och att gå  
264 ihop flera parter för att kunna utveckla bredare tillsammans. Andra områden som också lyfts fram  
265 som viktiga att ta fasta på är självförsörjning, det lokala och närproducerade, näringar som är  
266 kopplade till den gröna omställningen och digitaliseringen. Det poängteras också att det finns  
267 utvecklingsmöjligheter i nyetableringar och att "tänka fokus hela året, inte bara under säsong".

268 Samverkan och samarbete i utvecklingsfrågor på alla nivåer mellan det ideella, offentliga och  
269 näringslivet är ord som återkommer ett flertal gånger som en **möjlighet** och viktigt att arbeta för då  
270 det är förutsättningen för utveckling. En fråga som ställs är "hur snabbt politiker, näringsliv kan kliva  
271 in tillsammans med ideella krafter för att driva platsbaserad utveckling". Det förs också fram att det  
272 är viktigt att släppa in ungdomar och utrikesfödda i utvecklingsarbete inom alla områden och  
273 sektorer och att det är viktigt att kommunerna och LAG sprider ordet om Leader då det finns stora  
274 **möjligheter** i att via Leader visa att det händer saker.

275 Det största hot som finns mot att kunna tillvarata områdets utvecklingsmöjligheter och som lyfts i  
276 utvecklingsträffar och enkät är den negativa befolkningsutvecklingen som för med sig många negativa  
277 effekter. Här ses den urbana normen och den okunskap som finns om området hos omvärlden som  
278 ytterligare **hot** viktiga att förhålla sig till. Mediabevakningen av landsbygden är generellt låg och ger  
279 många gånger en negativ bild där staden sätts som norm. Denna bild delas inte av de boende i vårt  
280 område, utan den lokala andan och stoltheten kommer fram i samtal med invånarna.

281 Området är rikt på naturresurser i form av både mineral, skog, vattenkraft och områden för vindkraft.  
282 Att tillvarata dessa resurser ses som både **hot** mot den orörda naturen och som en **möjlighet** att  
283 skapa lokala ekonomiska förutsättningar.

#### 284 **Omvärldsanalys**

285 Planer och strategier som har använts som informationskälla och som vi har förhållit oss till är främst  
286 regionala och kommunala planer och strategier. Vidare har information inhämtats från flertalet  
287 tematiska planer, rapporter och strategier med koppling till strategins inriktning, såsom; service,  
288 kulturella och kreativa näringar, smart specialisering, jämställd tillväxt, besöksnäring, civilsamhälle  
289 och föreningsliv, skogsnäring samt de samiska näringarna (referenslista se bilaga X)

290 En omvärldsspaning på nationell nivå gjordes under ledning av Kairos Future, specifikt framtagen för  
291 lokalt ledd utveckling, och en översyn har även gjorts av landsbygdspropositionen samt den  
292 nationella strategin för hållbar regional utveckling i hela landet 2021-2030.

293 De planer, rapporter och strategier som analyserats enligt referenslistan (bilaga X) överensstämmer  
294 väl med vår strategi och därmed även med den information vi erhållit vid workshops och enkäter.

#### 295 Referenslista för urval (att lägga i bilaga)

296 Kommunplaner

297 Landsbygdspropositionen. Prop. 2017/18:179: Omvärldsbevakning för kommunerna

298 Näringslivsstrategier

299 Region Norrbotten: Regionalt serviceprogram Norrbottens län 2014-2018 samt kompletteringar  
300 2002-2021

301 Region Norrbotten: Regional agenda för kulturella och kreativa näringar 2018-2021

302 Region Norrbotten: En ny näring växer fram del 1 och del 2

303 Region Norrbotten: Regional utvecklingsstrategi – Norrbotten 2030

304 Region Norrbotten: Strategi – Smart specialisering i Norrbotten

305 Region Norrbotten: Handlingsplan för jämställd regional tillväxt 2017-2018

306 Region Norrbotten: Norrbottens innovationsstrategi eller Norrbotten smart specialiseringsstrategi

307 Jordbruksverket – Rekommendationer för att stärka besöksnäringen på landsbygden

308 Riksidrottsförbundet: Idrottsrörelsens landsbygdsprogram – Ett Sverige fullt med rörelse och  
309 gemenskap

310 Kairos future: Tolv trender för lokal utveckling

311 Regeringens skrivelse: Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021-2030. Skr.  
312 2020/21:133

313 Region Norrbotten: Skogsnäringen i Norrbotten fram till och med 2030

314 Riksidrottsförbundet och Norrbottens idrottsförbund: Idrottens förändringsarbete - Strategi 2025

315 Ersta Sköndal Bräcke Högskola: Medborgerligt engagemang i Sverige 1992-2019

**Kommenterad [PÅS]:** Referenslistan läggs i bilaga, nedan är de dokument som föreslås

316 Tillväxtverket: Städer och landsbygder. Forskning, fakta och analys.  
317 Region Norrbotten: Norrbottens roll i samhällsekonomin – en kritisk granskning av regionala  
318 aktiviteter samt några lärdomar för framtiden  
319 Sametinget: Näringspolitisk strategi - Sápmi - en näringsmässig resurs  
320 Sametinget: Läget i Sápmi – en kartläggning av samiskt näringsliv  
321 Småföretagarindex 2020  
322 Småföretagarnas riksförbund rapport Företag på landsbygder, viktigare än någonsin  
323 Rapport Entreprenörsskapsforum ” SOCIAL INNOVATION I CIVILSAMHÄLLET'S ORGANISATIONER”  
324 Smarta Landsbygder, Landsbygdnätverket:  
325 [https://www.landsbygdsnatverket.se/vadgorvi/smartalandsbygder/sagordu/levandebygder.4.29006](https://www.landsbygdsnatverket.se/vadgorvi/smartalandsbygder/sagordu/levandebygder.4.2900683a17677495044903c6.html)  
326 [83a17677495044903c6.html](https://www.landsbygdsnatverket.se/vadgorvi/smartalandsbygder/sagordu/levandebygder.4.2900683a17677495044903c6.html)

#### 327 **4.1 Vision**

328 *Formulera en vision för ert område som indikerar hur ni ser på er önskade situation i framtiden.*

329 *Text max 700 tecken **nuvarande text 698 tecken***

330 *Vår vision:*

331 Leader Lappland - Med kraft tillsammans skapar vi utveckling och ett liv i balans - helt enkelt en plats  
332 att längta till!

333 *Beskrivning:*

334 Visionen förstärker det området redan är starka på och som värderas högt; drivkraft, samarbete,  
335 gemenskap, frihet och trygghet. I området finns stor potential till utveckling och att ha ett liv i balans.  
336 Närheten, naturen och det rika och varierade näringslivet skapar grund att bygga vidare på det  
337 lokala, småskaliga och hållbara samt stimulerar den lokala företagsamheten och ideella  
338 engagemanget. Med visionen bidrar Leader Lappland till att skapa en plats som är attraktiv och  
339 trivsamt för både lokalbefolkning och besökare, en plats att längta till.

340

341 **4.2 Mål**

342 *Punkta upp vilka mål som ni ska arbeta mot i strategin. I textrutan ska ni sedan beskriva hur ni*  
343 *kommit fram till respektive mål. Förklara på vilket sätt era mål knyter an till de behov ni identifierat i*  
344 *SWOT-analysen samt hur samordning med andra utvecklingsplaner i området haft påverkan på ert*  
345 *val av mål.*

346 *Här ska ni även fördjupa resonemanget med hur era valda mål bidrar till målen inom den Europeiska*  
347 *jordbruksfonden för landsbygdsutveckling.*

348 *Vi rekommenderar att ni har mellan två till fem mål totalt.*

349 *Text max 3000 tecken **nuvarande text ca 2864 tecken med blanksteg***

350 Strategins mål är:

- 351
- 352 1. Stärka och utveckla ett attraktivt område där människor lever hållbart och i balans
  - 353 2. Stärka och utveckla den lokala företagsamheten
  - 354 3. Stärka och utveckla det ideella och privata engagemanget
- 355  
356  
357

358 De tre målen bidrar tillsammans till två av huvudmålen inom den Europeiska jordbruksfonden för  
359 landsbygdsutveckling; att säkerställa hållbar förvaltning av naturresurser och klimatåtgärder samt att  
360 uppnå en balanserad territoriell utveckling av landsbygdsekonomier och samhällen på landsbygden,  
361 inklusive sysselsättningskapande och -upprätthållande åtgärder.

362 **1. Stärka och utveckla ett attraktivt område där människor bor och lever hållbart och i balans**

363 Det ses som viktigt att ha en målsättning för välmående, trivsel för att behålla alla de människor som  
364 redan bor här samtidigt som det också är viktigt för att skapa förutsättningar för ökad inflyttning.  
365 Genom att arbeta för att bygga vidare på den potential som möjliggörs av lokala lösningar, digital  
366 teknik, kultur och natur som finns i området skapas en hållbar livsmiljö där människor från hela  
367 världen kan trivas att bo och besöka. Detta mål kopplar ihop väl med visionerna och de övergripande  
368 målen i de regionala utvecklingsstrategierna för såväl Norrbotten som Västerbotten som båda  
369 framhåller vikten av regioner som är välkommande och attraktiva och där hållbarhetsbegreppet är  
370 centralt.  
371

372 **2. Stärka och utveckla den lokala företagsamheten**

373

374 Samverkan, samarbete och kunskapsspridning är angeläget för att kunna lösa utmaningar och svara  
375 mot behov i området. Det är också angeläget att tillsammans stärka gemensamma platser för  
376 företagsamhet samt kvinnors företagande. Det ses också som betydelsefullt att ytterligare stimulera  
377 företagsamheten som finns i området för att därigenom skapa högre självförsörjandegrad och ett  
378 näringsliv som är i mer balans och där småskaligt, cirkulärt och närproducerat blir viktiga  
379 komplement i det befintliga ekosystemet som företagen verkar i. Detta mål kopplar väl ihop med  
380 båda de regionala utvecklings- och livsmedelsstrategierna.  
381

382 **3. Stärka och utveckla det ideella och privata engagemanget.**

383 I behovsanalysen framgår tydligt att det finns en grupp mycket engagerade människor i området som  
384 arbetar ideellt och bidrar till positiv utveckling och som behöver värnas och stötts. Ett ökat  
385 engagemang hos medborgare, framförallt de som idag står utanför föreningslivet i högre grad, så  
386 som ungdomar och utrikesfödda, skulle stärka den ideella sektorn, ge fler personer möjlighet att  
387 påverka sin vardag och fritidsutbudet och bli delaktiga i samhällsutvecklingen. Detta mål kopplar väl  
388 ihop med RUS Västerbottens prioritering "En nytänkande och smart region".

389 **4.3 Insatsområden**

390 *Beskriv de insatsområden ni har identifierat. Insatsområdena utgör strategins verktyg och anger inom*  
391 *vilka områden som utvecklingsinsatserna ska ske. Insatsområdena ska kunna härledas från*  
392 *behovsbeskrivningen i avsnitt 3.3. Beskriv även hur insatsområdena kan bidra till målen som*  
393 *identifierats under 4.2.*

394 *Text max 3 000 tecken nuvarande text 2790 tecken med blanksteg*

395 **Insatsområde 1: Attraktiv boenderegion (Bidrar till mål 1 samt mål 2)**

396 En stor potential finns i att nyttja möjligheterna med digital teknik för distansoberoende  
397 lösningar och utveckla inkluderande mötesplatser. Även fysiska miljöer och mötesplatser  
398 behöver utvecklas och anpassas så att dessa blir mer attraktiva och tillgängliga samt utveckla  
399 aktivitetsutbudet inom kultur och fritid med särskild vikt på målgruppen barn och ungdomar.  
400 Det är också viktigt att vidareutveckla ett gott ambassadörskap för området och  
401 medvetandegöra samt kommunicera områdets styrkor och det rika natur- och kulturarvet  
402 både till befintliga och framtida boende i området och till besökare.

403

404 **Insatsområde 2: Cirkulär ekonomi, miljö och klimat (Bidrar till mål 1 samt mål 2)**

405 En smart landsbygd och stärkt ekonomisk och miljömässig hållbarhet kan åstadkommas  
406 genom att nyttja möjligheterna som finns i samarbeten som tar avstamp i cirkulära modeller  
407 och genom att lyfta lokal produktion och hög förädlingsgrad. En stor potential finns också i  
408 att involvera omgivande aktörer i samhällen och städer i regionerna och nyttja de  
409 möjligheter som uppstår i regionernas industriinvesteringar. Det är också viktigt att skapa  
410 förutsättningar för och stärka områdets alla näringar utifrån att minska det ekologiska  
411 fotavtrycket med särskild vikt på besöksnäringen.

412 **Insatsområde 3: Social hållbarhet (Bidrar till mål 1 samt mål 3)**

413 Ett socialt hållbart samhälle tål påfrestningar, är anpassningsbart och förändringsbenäget  
414 (resilient). Företagsamheten, det ideella engagemanget och människorna i området som  
415 besitter många egenskaper som är grunden för resiliens gör att det finns en stor potential i  
416 att stärka människors fysiska och psykiska välbefinnande. Att adressera frågor kring HBTQ,  
417 intersektionalitet, integration, mångfald och accepterande förhållningssätt ses som viktigt.  
418 Likaså ses ungas delaktighet och utveckling av mötesplatser för ungdomar som viktiga. Det  
419 finns också en stor potential i att utveckla ett långsiktigt hållbart föreningsliv som möter  
420 samtidens behov och som öppnar upp för nya former av ideellt och privat engagemang och  
421 som i högra grad inkluderar unga och utrikesfödda.

422

423 **Insatsområde 4: Samverkan och nya nätverk mellan lokala företag (Bidrar till mål 2 samt mål 3)**

424 En styrka i området som återkommande har beskrivits är det samarbete och samverkan som  
425 sker mellan alla sektorer och mellan kommuner. Det är viktigt att vidareutveckla detta då  
426 den lokala samarbetsförmågan ses som en smart grund för att utveckla sina bygder och för  
427 jobb och service. Nyskapande lokala samarbeten, smarta strategier, nätverk och kluster av  
428 små företag, ideella krafter och privatpersoner är viktiga för gemensam utveckling och  
429 innovation. Särskilt positivt är insatser som involverar flera byar och/eller kommuner.

430

431 **4.4 Indikatorer och målvärden**

432 *Indikatorer kommer att väljas och anges på tre olika nivåer – EU-nivå, nationell nivå och lokal nivå. För samtliga*  
 433 *nivåer kommer indikatorerna ni kan välja på att distribueras under våren 2021 i färdiga dokument med koder,*  
 434 *namn och definitioner. Ni ska alltså föra in de indikatorer som passar bäst att mäta framsteg mot era mål, inte*  
 435 *alla som skulle kunna användas.*

436 *Till den första inlämningen i oktober 2021 ska indikatorerna som ni tänker använda anges, men ni ska inte ange*  
 437 *målvärden förrän den slutliga inlämningen i september 2022.*

438 *Beskriv varför ni har valt de indikatorer ni har angett i tabellen och förklara hur de kan hjälpa er att mäta*  
 439 *framsteg mot era mål. Max 6 000 tecken för samtliga tre grupper av indikatorer.*

440 Nedan är de EU-indikatorer och nationella indikatorer som föreslås användas markerade i grönt.

441 Lokala indikatorer kommer att fastslås i ett senare skede av strategiframtagningsprocessen.

**OBS! Dessa är endast preliminära då de inte är beslutade i EU än.**

Indikatorkod	Indikatornamn	Kortnamn	Enhet	Definition
R.23a	Miljö/klimatrelaterad prestation genom investeringar i landsbygdsområden	Miljö- och klimatprojekt	Antal projekt	Antal projekt som bidrar till mål rörande miljö/hållbarhet samt begränsning av och anpassning till klimatförändringar i landsbygdsområden
R.31	Tillväxt och sysselsättning i landsbygdsområden	Ny sysselsättning	Antal timmar som räknas om till årsarbetskrafter	Sysselsättningen ska ha skapats som senast vid projektsslut. En heltidstjänst motsvarar 1720 timmar per år och en halvtidstjänst motsvarar 860 timmar per år.
R.32	Utveckla ekonomin på landsbygden	Landsbyggsföretag som får stöd	Antal företag (som beviljas projektstöd till företag)	Antal företag på landsbygden som söker stöd för att utveckla sin verksamhet
R.33	Smart omställning av ekonomin på landsbygden	Smarta landsbygdsstrategier	Antal framtagna strategier	Antal framtagna strategier för smarta landsbygder
R.34	Sammanlänkning av landsbygden i Europa	Invånare med förbättrad service	Antal invånare	Antal invånare på landsbygden som tar del av förbättrad tillgång till tjänster och infrastruktur genom stöd inom den gemensamma jordbrukspolitiken

442  
 443  
 444  
 445  
 446  
 447



Indikatorkod	Indikatornamn	Enhet	Definition
N.01	Nya företag	Antal företag	Antal nya företag som skapats under projektiden på grund av projektet. Med företag menar vi olika organisationsformer som till exempel enskild firma, AB och ekonomisk förening.
N.02	Bevarad sysselsättning	Antal timmar som räknas om till årsarbetskrafter	Med bevarad sysselsättning menar vi arbetstillfällen som inte hade kunnat finnas kvar utan det mottagna stödet. En heltidstjänst motsvarar 1720 timmar per år och en halvtidstjänst motsvarar 860 timmar per år.
N.03	Nya produkter	Antal produkter	<p>Denna delas upp i 3 nivåer för att kunna ta hänsyn till innovationshöjd. D.v.s. är produkten/erna nya på den svenska marknaden, på den lokala marknaden (leaderområdet) eller endast för det enskilda företaget?</p> <p>En fysisk produkt är en vara som man kan köpa och ta med hem, men konsumera senare. Till exempel olika matprodukter, souvenirer, kläder och möbler.</p> <p>En digital produkt är en vara som säljaren kan sälja (eller erbjuda gratis) upprepat antal gånger utan att göra om varan på nytt. Till exempel nedladdningsbara filer som e-böcker och guider. Men det kan också inkludera olika mjukvaror och appar om kunden inte är beroende av prenumerationer för att kunna ta del av dem.</p>
N.04	Nya tjänster	Antal tjänster	<p>Denna delas upp i 3 nivåer för att kunna ta hänsyn till innovationshöjd. D.v.s. är tjänsten/erna nya på den svenska/lokala marknaden eller endast för det enskilda företaget?</p> <p>En (fysisk) tjänst är något som man köper och konsumerar ihop istället för att ta med hem. Till exempel hårklippningar, guidade turer och upplevelser samt teaterföreläsningar.</p> <p>En digital tjänst är en tjänst som säljaren behöver göra om och anpassa vid varje försäljning. Till exempel sociala media tjänster, webbdesign eller liknande. Hit räknas även olika streamingtjänster då kunden inte äger materialet utan endast har tillfällig tillgång genom någon form av prenumeration på säljarens villkor.</p>
N.05	Nya mötesplatser	Antal mötesplatser	Antalet mötesplatser som skapats genom projektet och som bedöms kunna bestå efter projektslut. En mötesplats kan vara fysisk i form av en ny eller återställd lokal där olika verksamheter kan äga rum. Till exempel hembygdsgårdar eller övriga samlingslokaler. En mötesplats kan också vara ett digitalt forum om det är begränsat till en tydligt avgränsad målgrupp och det finns sätt att interagera. Till exempel en facebook-grupp. Hemsidor eller bloggar räknas inte.

N.06	Nya fritids- och kulturverksamheter	Antal verksamheter	Antalet fritids- och kulturverksamheter mötesplatser som skapats genom projektet och som bedöms kunna bestå efter projektslut. Till exempel kan detta inkludera ungdomsverksamheter, teatergrupper, idrottsföreningar och språkcaféer. Endast antalet olika verksamheter ska räknas. Man ska inte räkna in antalet träffar som de haft eller antalet deltagare som medverkat.
N.07	Nya nätverk och samarbeten	Antal konstellationer	Antalet nya och bestående nätverk eller samarbeten som skapats genom projektet och som bedöms kunna bestå efter projektslut. För att räknas som nytt ska nätverket eller samarbetet inte ha funnits innan projektets mobilisering och uppstart för det syfte som det nu har. Det behöver ingå minst två aktörer för att räknas som ett nytt nätverk eller samarbete. Endast antalet nätverk ska ingå, inte antalet aktörer i de nätverken.
N.08	Nya dagsbesökare	Antal besökare	Antalet nya dagsbesökare per år som projektet beräknas ha skapat. Dagsbesökare är besökare som inte övernattar på platsen för besöket. Här handlar det om en uppskattning per år så det gör inget om projektet hinna ta slut innan man har uppmätt ett år med besökarantal. Men det underlättar uppskattningen om man har hunnit mäta besökare under en period.